

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 20 Mayıs 2026

Sayı: 19152

44970

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.
18.05.2026

Ay. Mahmut Tanal
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Türkiye'de mevsimlik gezici tarım işçileri yalnızca ağır çalışma koşullarıyla değil; aynı zamanda derin sosyal yoksulluk, barınma sorunları, çocukların korunamaması, kadınların güvencesizliği ve sosyal destek mekanizmalarına erişememe gibi çok yönlü sorunlarla karşı karşıya bırakılmaktadır.

Başta Şanlıurfa olmak üzere Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden her yıl yüz binlerce yurttaşımız aileleri ve çocuklarıyla birlikte başka illere göç etmek zorunda kalmaktadır. Ancak bu süreçte çocukların korunması, kadınların güvenliği, aile bütünlüğünün desteklenmesi ve insan onuruna uygun yaşam koşullarının sağlanması konusunda ciddi eksikliklerin devam ettiği görülmektedir.

Saha gözlemleri ve kamuoyuna yansıyan veriler; çok sayıda ailenin temiz suya, elektriğe, hijyen koşullarına ve güvenli yaşam alanlarına erişmeden çadırlarda yaşam mücadelesi verdiğini göstermektedir.

Özellikle çocukların eğitimden koparıldığı, sosyal yaşamdan uzaklaştığı, ağır çalışma koşullarına maruz bırakıldığı; kadınların ise hijyenik olmayan koşullarda yaşamaya zorlandığı, sağlık ve güvenlik sorunları yaşadığı yönünde ciddi tespitler bulunmaktadır.

Kız çocuklarının hem tarım işçisi olarak çalıştırıldığı hem de ev içi bakım yükünü taşımak zorunda bırakıldığı; çocukların oyun alanlarından, psikososyal gelişim imkanlarından ve güvenli yaşam ortamından mahrum bırakıldığı anlaşılmaktadır.

Bazı bölgelerde çocukların sabah erken saatlerden akşam saatlerine kadar çalıştırıldığı yönündeki tespitler; çocuk koruma mekanizmalarının sahada yeterince işletilmediği yönündeki değerlendirmeleri güçlendirmektedir.

Cumhurbaşkanlığı'nın 2024/5 sayılı Mevsimlik Tarım İşçileri Genelgesi ile kadınların korunması, çocukların desteklenmesi, sosyal hizmetlerin güçlendirilmesi ve insan onuruna uygun geçici yaşam alanlarının oluşturulması konusunda ilgili kurumlara açık yükümlülükler verilmiştir. Ancak mevcut tablo; bu yükümlülüklerin sahada yeterince karşılık bulmadığını göstermektedir.

Anayasa'nın 41'inci maddesi devletin çocukları koruma yükümlülüğünü düzenlemektedir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve İstanbul Sözleşmesi'nin temel koruma ilkeleri gereği devletin kadınları ve çocukları sosyal risklerden koruma sorumluluğu bulunmaktadır.

Çocukların tarlalarda büyümeye, kadınların ise güvencesiz ve insan onuruna aykırı koşullarda yaşamaya mahkûm bırakılması sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’de mevsimlik gezici tarım işçisi aile sayısı kaçtır?
2. Şanlıurfa’dan diğer illere mevsimlik tarım işçiliği amacıyla göç eden aile sayısının yıllara göre dağılımı nedir?
3. Mevsimlik tarım işçisi ailelerle birlikte göç eden çocuk sayısı kaçtır?
4. Son 10 yılda mevsimlik tarım işçisi çocuklara yönelik kaç sosyal inceleme veya risk değerlendirmesi yapılmıştır?
5. Tarım alanlarında çalıştırıldığı tespit edilen çocuklara ilişkin Bakanlığınız tarafından kaç koruyucu ve önleyici işlem uygulanmıştır?
6. Çocukların ağır çalışma koşullarına rağmen korunamamasının mevcut sosyal hizmet mekanizmalarının yetersizliğiyle ilişkili olduğu yönündeki değerlendirmeler hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?
7. Mevsimlik tarım işçisi kadınlara yönelik özel sosyal destek veya koruma programı bulunmakta mıdır?
8. Kız çocuklarının eğitimden kopması ve ağır çalışma koşullarına maruz kalmasına ilişkin özel bir saha çalışması yapılmış mıdır?
9. Mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı çadır alanlarında görev yapan sosyal hizmet personeli sayısı kaçtır?
10. Çadır alanlarında çocuklara yönelik psikososyal destek çalışmaları yürütölmekte midir?
11. Son 10 yılda mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı alanlarda meydana gelen çocuk ihmalı, çocuk istismarı, kadınlara yönelik şiddet ve benzeri olay sayısı kaçtır?
12. Mevsimlik tarım işçisi ailelerin yaşadığı alanların insan onuruna uygun olup olmadığı hangi kriterlere göre denetlenmektedir?
13. Temiz su, elektrik, duş, tuvalet ve hijyen imkanlarından yoksun yaşam alanlarına ilişkin Bakanlığınıza ulaşan şikâyet sayısı kaçtır?
14. Cumhurbaşkanlığı’nın 2024/5 sayılı Genelgesi kapsamında kadınların korunması ve çocukların desteklenmesine yönelik hangi somut çalışmalar yapılmıştır?
15. Valilikler ve kaymakamlıklar tarafından çocukların korunmasına yönelik yürütölen çalışmalar Bakanlığınızca düzenli olarak denetlenmekte midir?

16. Çocukların eğitimden kopmasına ve tarım alanlarında çalıştırılmasına rağmen gerekli sosyal müdahalelerin yeterince yapılmadığı yönündeki değerlendirmeler hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?
17. Mevsimlik tarım işçisi çocukların korunması amacıyla yeni bir ulusal sosyal koruma programı hazırlanmakta mıdır?
18. Mevsimlik tarım işçisi kadınların güvenli yaşam koşullarına erişimini sağlamak amacıyla yeni bir çalışma yürütülmekte midir?
19. Mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı alanlarda çocukların oyun, eğitim ve sosyal gelişim imkanlarına erişebilmesi için herhangi bir proje uygulanmakta mıdır?
20. Mevsimlik tarım işçisi ailelerin insan onuruna uygun yaşam koşullarına kavuşması amacıyla Bakanlığınızın somut eylem planı nedir?